

Давидова Л. В. Особливості формування у майбутніх журналістів компетентностей з медіаграмотності. Scientific and pedagogic internship «Innovative methods of the organisation of the education process for the specialties “Journalism” and “Management of Socio-Cultural Activity” in Ukraine and EU countries”»: Internship proceedings, February 22 – April 2, 2021. Wloclawek: Izdevnieciba “Baltija Publishing”, 2021. 76 pages. P. 9–13.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ЖУРНАЛІСТІВ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ З МЕДІАГРАМОТНОСТІ

Давидова Л. В.

*кандидат наук з соціальних комунікацій,
доцент кафедри журналістики та дидактичної філології
Житомирський державний університет імені Івана Франка
м. Житомир, Україна*

Стрімкий розвиток сучасних технологій, засобів масової комунікації надає широкі можливості для швидкого поширення найрізноманітнішої інформації, зокрема і тієї, що часто має на меті маніпулятивний вплив на суспільну свідомість. Відтак надзвичайно важливим є розвиток медіаекології – наукової галузі масової комунікації, яка обстоює та виробляє принципи виготовлення якісного інформаційного масового продукту, котрий не мав би негативного впливу на споживачів; впровадження курсів з медіаграмотності в освітні програми закладів вищої освіти, формування у студентів компетентностей з інфомедійної грамотності, підвищення рівня медіакультури в суспільстві.

З 2010 року в Україні реалізується «Концепція впровадження медіаосвіти в Україні», головною метою якої є формування й впровадження ефективної системи медіаосвіти [1].

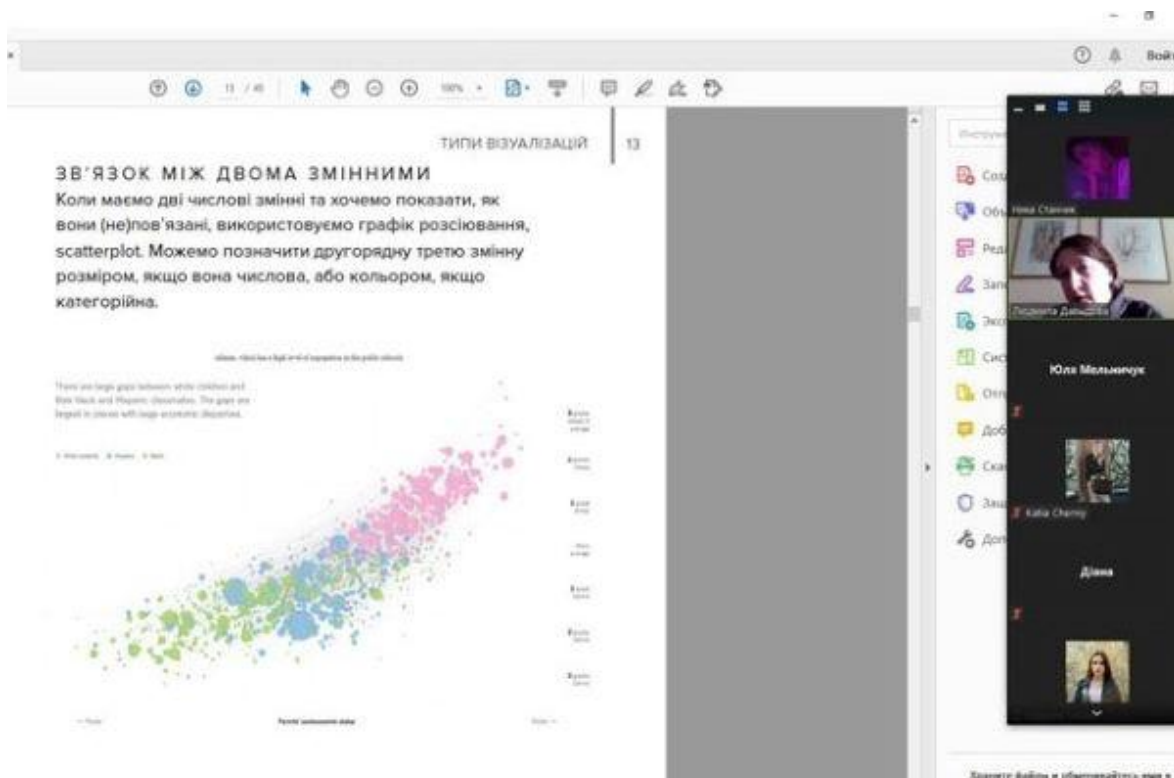
Упродовж 2019–2021 рр. викладачі кафедри журналістики та дидактичної філології Житомирського державного університету імені Івана Франка активно працюють над реалізацією проекту «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність» (2017–2021) за підтримки Ради міжнародних досліджень та обмінів IREX, Посольств США і Великої Британії, у партнерстві з Міністерством освіти і науки України та Академією української преси. Робота з впровадження у навчальний процес інфомедійної грамотності розпочалась із участі в освітньому симпозіумі «Роль освіти в епоху дезінформації та технологічного прогресу», тренінговій програмі з інфомедійної грамотності, навчання в Зимовій школі, програма якої включала воркшопи, тренінги з інтеграції інфомедійної грамотності в навчальні матеріали, вивчення методики змішаного навчання і фасилітації онлайн-курсу з медіаграмотності VeryVerified та застосування інструментів ігровізації в навчальному процесі (гра-квест Face Busters) [2]. Результатом плідної роботи викладачів стали сертифіковані IREX навчальні програми, рекомендовані до впровадження в освітній процес, облаштування кабінету медіаграмотності в Навчально-науковому інституті філології та журналістики Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Поширення фейкової інформації, акцентування на мові ворожнечі в українських друкованих й електронних мас-медіа підвищує напруженість у суспільстві, сприяє ескалації конфліктів, що, в свою чергу, актуалізує потребу у формуванні в майбутніх журналістів навичок ідентифікування та протидії такій ганебній практиці, розуміння витоків проблеми. Моніторинг медіатекстів з мовою ворожнечі є важливим інструментом підвищення рівня медіаграмотності, медіакультури суспільства.

Під час навчання студенти спеціальності «Журналістика» набувають наступні компетентності: медіаграмотність (розуміння механізмів створення медіаповідомлень, редакційної політики та ін.); критичне мислення (вміння ставити питання, обґрунтовувати власну думку, аналіз передумов і причин та ін.); соціальна толерантність (ідентифікування та протидія мові ворожнечі, стереотипам, проявам дискримінації); візуальна грамотність (вміння аналізувати фото- і відеоматеріали); стійкість до впливів (ідентифікування проявів пропаганди, інструментів маніпуляції, фейків та ін.); інформаційна грамотність (пошук інформації, робота з джерелами та першоджерелами, систематизування інформації та ін.). У навчальний процес активно впроваджуються матеріали онлайн-курсу з медіаграмотності VeryVerified, гри-квесту Face Bustres,

Також упродовж 2020–2021 рр. кафедра журналістики та дидактичної філології Житомирського державного університету імені Івана Франка бере участь у проєкті «Використання даних у боротьбі проти маніпуляції та дезінформації» Чеської громадської організації Асоціація з міжнародних питань у співпраці з Інтерньюз-Україна й texty.org.ua за підтримки Міністерства закордонних справ Чеської Республіки. Викладачі пройшли курси навчання «Журналістика даних», «Підходи, інструменти та методи перевірки інформації», «Дані з реєстрів та кадастрів у роботі журналіста-розслідувача» і провели тренінги для студентів.

Студенти спеціальності «Журналістика» вивчають й актуальні для сучасних журналістів підходи, інструменти та методи перевірки інформації, аналізують зловмисні інформаційні впливи, опановують інструменти ефективності в мережі, способи ідентифікування цифрових слідів, ключові інструменти для верифікації візуального контенту, машинне навчання [4]. Викладачі разом із студентами активно досліджують надзвичайно важливі проблеми виявлення ботів і тролів, підозрілих акаунтів, маніпулятивних впливів і переконані в необхідності підвищення рівня медіаграмотності, щоденної інформаційної гігієни.

Дезінформація, недостовірна інформація та зловмисні інформаційні впливи:

способи спотворення істини в сучасному світі та їхній
вплив на громадян України

Література:

1. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні. URL: <https://ms.detector.media/mediaosvita/post/16501/2016-04-27-kontseptsiya-vprovadzhennya-mediaosvity-v-ukraini-nova-redaktsiya/> (дата звернення: 10.02.2021)
2. Кафедра журналістики та дидактичної філології. URL: https://zu.edu.ua/filfak_kaf6.html (звернення: 12.02.2021)
3. Як створити історію за допомогою даних? URL: <https://www.checkregion-ua.info/iak-stvoryty-istoriiu-za-dopomohoiu-danykh/> (дата звернення: 12.02.2021)
4. Куди ведуть цифрові сліди? URL: <https://www.checkregion-ua.info/kudy-vedut-tsyfrovi-slidy/> (дата звернення: 12.02.2021)